

Una Andorra plural

Àlex FLECHA i DABAD

La temàtica tractada per aquesta jornada que organitza la Societat Andorrana de Ciències em sembla del tot encertada. Parlar de la multiculturalitat a Andorra suposa endinsar-se en una profunda reflexió sobre què està passant en una societat tant petita com la nostra. També implica penetrar en el pensament dels qui no tenen una cultura similar. És un exercici que al llarg d'aquest escrit he tractat de fer.

Andorra, com tots els països, ha viscut una forta evolució amb el pas del temps pel que fa al seu volum de població. Fins fa uns anys, la tendència era a l'alça. I, de retruc, un major nombre d'habitants implica una major quantitat de cultures que s'assenten dins del territori. Com tots sabem, Andorra es tracta d'un país que, històricament, ha esdevingut un punt de destinació de molta gent provinent de diversos indrets.

Existeixen, en aquest sentit, certes similituds d'Andorra amb altres països que em vénen al pensament com Suïssa, Canadà, França o els Estats Units d'Amèrica. En aquests països la multiculturalitat hi és més que present. Això és degut, en bona part, a la posició geogràfica que tenen, el nivell d'acceptació vers els nousvinguts i també perquè les relacions frontereres amb els països veïns són molt estretes. Al meu parer, doncs, la cultura es troba fortament relacionada amb el lloc de naixement o de residència d'un mateix.

Aquest fet pot desembocar en dues vessants pel que fa a l'opinió sobre si és fructuós que a Andorra hi hagi una gran barreja de cultures. D'una banda, hi seran els qui opinaran que és un aspecte positiu perquè, d'aquesta manera, ens impregnem d'altres pensaments i descobrim noves cultures, algunes més semblants i d'altres més diferents a la nostra. D'altra banda, també hi seran els que pensaran que aquest fet ens allunya de la cultura andorrana. Així doncs, i tal com constata un estudi realitzat pel Departament d'Estadística, l'any 2018 al Principat residien persones de diverses nacionalitats: l'andorrana (48,6%), l'espanyola (25,1%), la francesa (4,4%), la portuguesa (12%) i d'altres (9,7%). Aquestes xifres inciten a aprofundir en la nostra reflexió. El fet que el nombre dels nacionals andorrans no sobrepassi la meitat de

la població que resideix a Andorra determina que el país es troba fortament diversificat pel que fa a les nacionalitats existents i, insisteixo, en les cultures.

Cal partir de la base que es data l'arribada d'immigrants a Andorra cap a final dels anys 20 i principi dels anys 30; per tant, no es tracta d'un fet recent, sinó que és a prop de complir un segle, tot i que el temps és quelcom relatiu. La implementació de serveis com l'antiga Fhasa o la instauració del sector agrícola i ramader van permetre generar llocs de treball i, atesa la demanda, molts dels forans van veure Andorra com una destinació per prosperar en tots els sentits.

Tampoc cal obviar que alguns es van veure obligats a escollir Andorra com a destinació perquè al segle passat els conflictes bèl·lics eren persistents, ja fossin a escala nacional com la Guerra Civil espanyola (1936-1939) o les guerres mundials (1914-1918 i 1939-1945). Si, avui dia, ens hem de basar en una justificació de l'arribada d'estrangers a Andorra, ens hem de basar per inèrcia en el fenomen de la globalització existent, en primer lloc, i en la seguretat que un país de dimensions tan reduïdes com Andorra ofereix.

Bé és cert que no tot el món té arrelada la cultura del nostre país d'igual manera. I als fets em remeto. Mentre alguns aprofiten les festes majors, la diada de la Constitució o la diada de Nostra Senyora de Meritxell per fer país, d'altres aprofiten aquestes festivitats per marxar uns dies cap a les seves segones residències o per viatjar.

Això és, però, respectable. Nogensmenys, crec que no hem de perdre els valors que ens han dotat d'una identitat pròpia. Les mencionades celebracions tenen, a part d'una sinonímia amb el temps lliure per la majoria de nosaltres, un caràcter simbòlic en el sentit que són dates que les institucions marquen al seu calendari per commemorar el que realment som. Cal preservar i potenciar aquests valors.

Al mateix temps, aprendre de més cultures ens enriqueix com a persones, fa que entenguem els punts de vista, tradicions, festivitats i pensaments d'altres col·lectius o individus. A títol personal, he tingut l'oportunitat de tractar amb persones amb les quals la seva cultura no assembla ni de lluny a la meva. Però amb aquestes persones sempre ha imperat la cordialitat i la fraternitat, principalment perquè no s'han traspassat les fronteres de la intolerància i del fanatisme.

La gran majoria de nosaltres no seríem aquí si no hagués estat per l'arribada dels nostres avantpassats. També ens hem criat amb persones que no tenen la nostra pròpia cultura, i aquí incidiré en el llenguatge. Pensem en els patis de les escoles, on s'hi pot arribar a parlar tres o més idiomes diferents, els més recurrents: el català, el francès, l'espanyol i el portuguès. Val a dir, però, que el sistema educatiu on ens trobem hi influeix en gran mesura.

Per això és important obrir la ment i entendre que hi ha educacions, dogmes o formacions diferents a la nostra i que s'han assentat cada cop més al nostre país. Totes són igual d'importantes i s'han de respectar, encara que amb excepcions, m'explico. No podem pretendre que certes cultures *extremistes* siguin acceptades si concebem que atempten contra la vida de les persones o animals tant físicament com moralment.

Fins i tot si volem filar més prim, cada Parròquia gaudeix d'una cultura pròpia. Per exemple, la Mare de Déu de Canòlich és una tradició atribuïda a Sant Julià de Lòria, mentre que la festivitat de Sant Pere del Serrat es professa a la parròquia d'Ordino. Cada Parròquia en si és

un món, però de ben segur que en aquestes festivitats participen ciutadans provinents d'altres parròquies. I a això és a què em refereixo, la inclusió de persones que no necessàriament han de formar part d'un indret on se celebra una tradició o festivitat és sinònim de riquesa social.

A tall de conclusió, crec que és fructuós que dins la societat andorrana emani gent amb cultures diversificades. Això ens enriqueix immensament i segurament no en som del tot conscients. Ara bé, tampoc no podem deixar de banda ni menystenir la cultura andorrana. Al final, estem parlant de tradicions ancestrals que ens han portat a ser qui som i que aspectes com la globalització no poden alterar.

Cal tenir present que totes les cultures poden conuiu en perfecta harmonia perquè Andorra és un país modern, tolerant i madur.

Àlex Flecha i Dabad, estudiant universitari
i president de la secció jove de Demòcrates per Andorra